

Høring: NOU 2024:1 Definisjon og registrering av ideelle velferdsaktører

Kristne Friskolers Forbund (KFF) takker for anledningen til å legge fram vår høringsuttalelse om Høring: NOU 2024:1 *Definisjon og registrering av ideelle velferdsaktører*. KFF er interesseorganisasjon for 150 private grunn- og videregående skoler, bibelskoler, fagskoler og høyskoler med rett til statstilskudd. Alle våre medlemsskoler driver virksomheten på grunnlag av livssyn.

Juridisk definisjon

KFF støtter forslag til juridisk definisjon på side 5 av ideelle aktører i offentlig finansierte velferdstjenester med noen forbehold.

Til punkt 1 c. (Som ideell velferdsaktør forstås) ved omdanning, salg eller nedleggelse bare kan bruke kapitalen på en måte som samsvarer med det ideelle formålet.

Dersom aktøren ved omdanning, salg eller nedleggelse ikke finner en måte å bruke kapitalen på som samsvarer med det ideelle formålet, og må tilbakebetale kapitalen til staten, vil det være vanskelig å definere hvilke midler som stammer fra gaver, tilleggsvirksomheter og innskuddskapital. Eksempler på verdier som ikke er omfattet av tilbakebetalingskravet, kan være skolebygg som er gitt som gave til skolevirksomheten eller verdier opparbeidet av overskudd på lovlig tilleggsvirksomhet.

Definisjonen av ideell velferdsaktør bør være slik utformet at alle private skoler med rett til statstilskudd automatisk faller innenfor definisjonen. Da må definisjonen ta høyde for at velferdsaktøren kan disponere midler fra gaver o.l. helt fritt, slik privatskoleloven tillater at den private skolen disponerer «midler som stammer fra gaver, tilleggsvirksomheter og innskuddskapital» helt fritt.

Til punkt 2 Dersom den ideelle velferdsaktøren tilhører en gruppe aktører under felles ledelse eller eierskap, må den øverste aktøren være en forening eller stiftelse, med et ideelt formål. Ingen aktører i en slik gruppe kan ha kommersielle eiere.

KFF støtter prinsippet om at skoler godkjent etter privatskoleloven som mottar statlig støtte, ikke skal gi utbytte, og at skolens midler skal komme eleven til gode. Allikevel støtter KFF ikke at den øverste aktøren må være en forening eller stiftelse, den bør også kunne være for eksempel et aksjeselskap eller et samvirkeforetak. Det bør også være mulig at skoler kan ha kommersielle eiere. Regelverket er i dag slik at selskaper med kommersielle interesser, kan eie friskoler selv om disse skolene etter regelverket skal drives på ikke-kommersielt grunnlag. Det gjelder både utbytteforbudet og regulering av handel med andre, og særlig nærstående. Et eventuelt overskudd skal ikke deles ut til eiere, men reinvesteres i virksomheten i tråd med dens formål. Privatskoleloven med forskrifter har også avviklingsbestemmelser som sikrer at eier ikke kan beholde verdier opparbeidet med tilskuddsmidler og eventuelle skolepenger, men at eier må innbetale dette til staten eller eventuelt overføre til virksomheter som samsvarer med det ideelle formålet.

Det vil være uheldig om myndighetene tar i bruk en definisjon av ideell virksomhet som i praksis medfører at ikke alle friskoler regnes som ideell virksomhet. Med dagens privatskolelov kan en privat skole med rett til statstilskudd (friskole) verken direkte eller indirekte overføre midler som stammer fra statsstøtte, skolepenger eller tilleggsvirksomhet til eierne. En slik regulering av virksomheten bør være tilstrekkelig til å kunne bli ansett som ideell virksomhet.

Alternative registreringsløsninger

KFF er åpen for at det opprettes en registreringsløsning for ideelle velferdsaktører. Vi mener det er viktig at godkjenning og kontroll gjøres fra en nasjonal myndighet på statlig nivå. Ordningen må føre til forenkling i forhold til i dag der disse oppgavene er spredt på mange offentlig myndigheter. Kravene som stilles fra myndighetene til registrering må ikke være for detaljerte.

En viktig forutsetning for forenkling vil være at offentlige myndigheter deler og gjenbruker opplysninger som er kvalitetssikret, og at aktørene ikke må sende de samme opplysningene flere steder. Skolene trenger ikke merarbeid eller økte kostnader knyttet til dette. Registeret må finansieres av offentlige myndigheter.

KFF er imot at det i et slik register spørres etter virksomhetens strategi. Det er ingen rimelig grunn til at for eksempel en privat skole med rett til statstilskudd skal opplyse offentlig om hvilke strategiske vurderinger skolen gjør seg.